

KOMENTÁŘ

11. 2. 2026

Výzkum a vývoj v Praze v letech 2005 až 2024

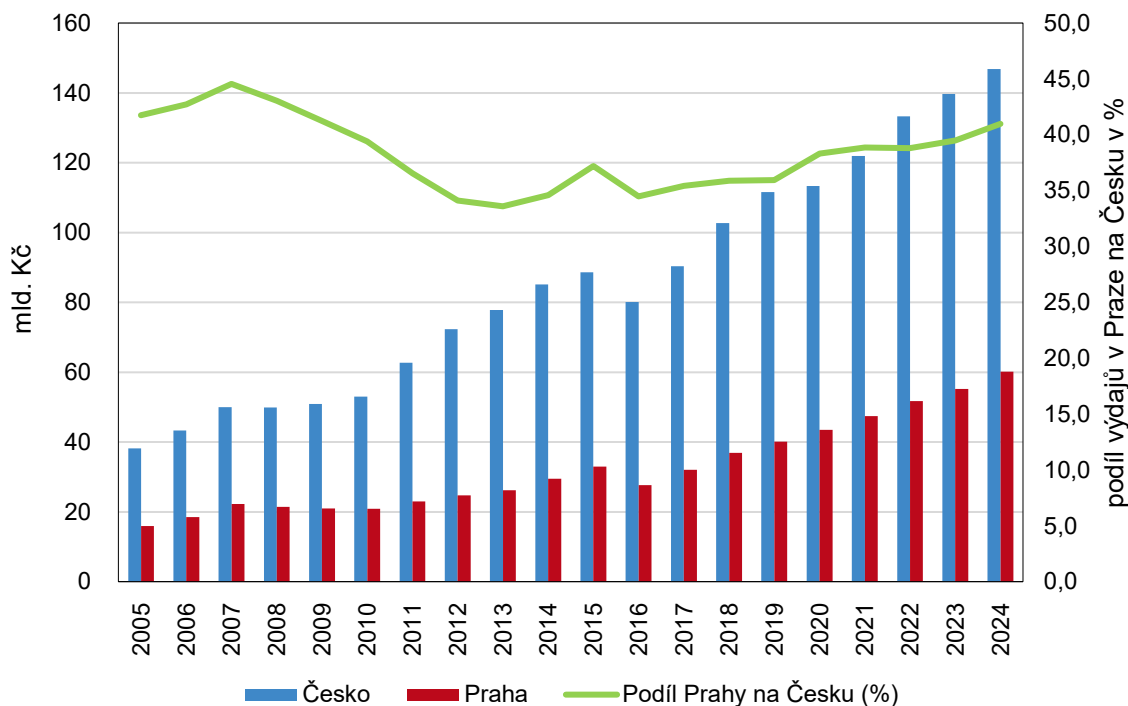
Výdaje na výzkum a vývoj dosáhly v roce 2024 v Praze téměř 60,2 miliard Kč. Nejvyšší podíl výdajů byl realizován v podnikatelském sektoru (54 %). V Praze má důležité postavení také sektor vládní (25 % výdajů na výzkum a vývoj) a vysokoškolský (19 %). V hlavním městě se realizovalo 41 % všech republikových výdajů na výzkum a vývoj. Výdaje na výzkum a vývoj v Praze se na pražském hrubém domácím produktu podílely 2,8 %, což je druhá nejvyšší hodnota mezi kraji.

V Praze pracovalo ve výzkumu a vývoji v roce 2024 téměř 46,7 tisíc zaměstnanců evidenčního počtu. V přepočtu na pracovníky věnující se výzkumu a vývoji plnou pracovní dobu to bylo 33,9 tisíc pracovníků. Výzkumných pracovníků, kteří se plně věnovali výzkumu a vývoji, bylo 19,9 tisíc, což je 59 % všech pracovníků výzkumu a vývoje v Praze. 10,4 tisíc bylo odborných a technických pracovníků výzkumu a vývoje a 3,6 tisíc ostatních pracovníků. Světu vědy a výzkumu dominují muži. Podíl žen mezi výzkumnými pracovníky byl 27 %, v Česku to bylo o něco méně (24 %).

Výdaje na výzkum a vývoj

V hlavním městě Praze dosáhly výdaje na výzkum a vývoj téměř 60,2 miliard Kč. Představovalo to 41 % všech republikových výdajů. Tato dominance Prahy není neobvyklá. Vysoký podíl pražských výdajů se vyskytuje po celé sledované období let 2005-2024. Na začátku období, v letech 2007-2008 byla ještě výrazně vyšší (45 a 43 %), v následujících letech mírně poklesla, aby v roce 2013 dosáhla na své minimum (34 %). Od roku 2020 však podíl Prahy opět rostl až na současných 41 % republikových výdajů na výzkum a vývoj.

Graf 1. Výdaje na výzkum a vývoj v Praze a Česku (v mld. Kč, běžné ceny)

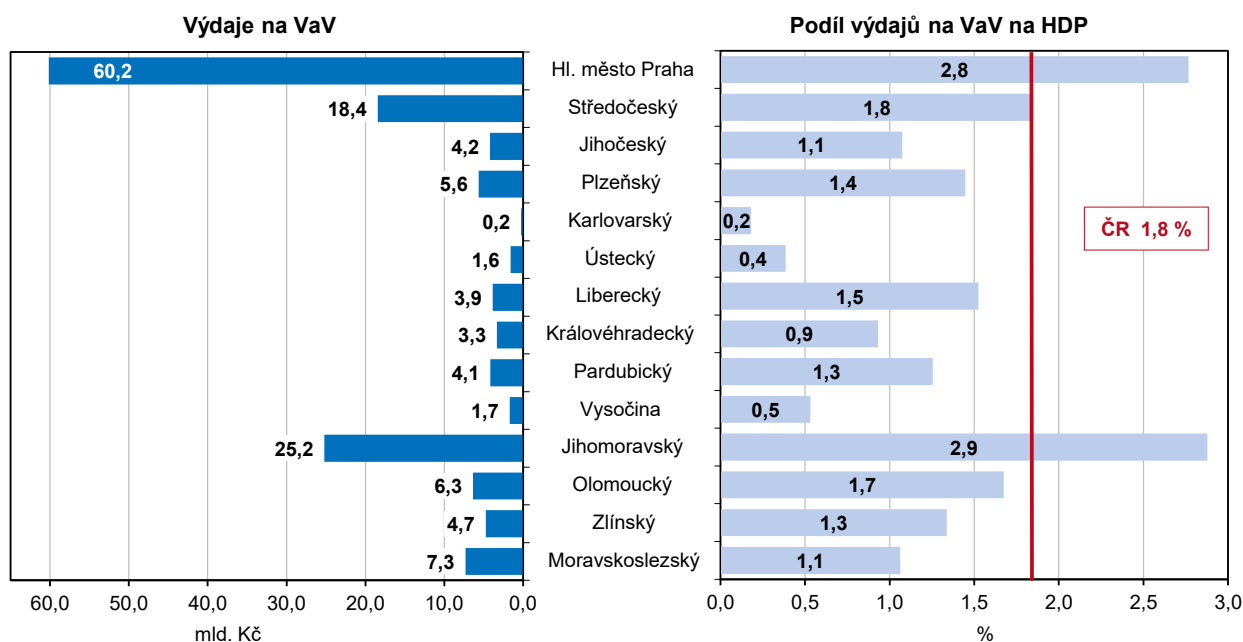
KOMENTÁŘ

Regionální rozložení výdajů na výzkum a vývoj je krajně nerovnoměrné. Další dva kraje s vysokými výdaji byly Jihomoravský (25,2 mld. Kč) a Středočeský kraj (18,4 mld. Kč). Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji dosáhly na 17 % republikové hodnoty, ve Středočeském na 13 % hodnoty celého Česka. V Praze je velká koncentrace pracovišť, které provádí výzkum a vývoj (je jich zde 771), v Jihomoravském kraji se jedná o 595 pracovišť a ve Středočeském kraji o 291. Větší počet pracovišť výzkumu a vývoje je v Moravskoslezském kraji (303), ten se ale podílí pouze 5 % na výdajích na výzkum a vývoj. Nezanedbatelný počet subjektů je také v kraji Zlínském (225, 3 %). Koncentrace výdajů na výzkum a vývoj do Prahy je logická, sídlí zde nejen veřejné výzkumné instituce a univerzity, ale také zahraniční firmy, které právě v Praze provádí své aktivity s vysokou přidanou hodnotou, mezi něž patří také výzkum a vývoj. Středočeský kraj z velké míry těží z blízkosti Prahy, nacházejí se zde některá vědeckovýzkumná centra (např. v Dolních Břežanech u Prahy nebo v Mladé Boleslavi). Také Jihomoravský kraj díky hospodářskému a univerzitnímu centru Brnu má výdaje na výzkum a vývoj relativně vysoké.

Výdaje v Praze v běžných cenách v celém období 2005-2025 meziročně rostly až na několik výjimek, kterým byly roky 2008-2009 a 2016. Meziroční pokles v roce 2016 byl poměrně výrazný (16 %) a týkal se i Česka celkem (10 %). Souvisel s ukončením podpory ze strukturálních fondů Evropské unie. V roce 2015 se dočerpávaly prostředky z programového období 2007-2013. V dalších letech z již nižší srovnávací základny výdaje na výzkum a vývoj opět rostly.

Jiný pohled na výdaje na výzkum a vývoj nabízí srovnání absolutního objemu těchto výdajů s hrubým domácím produktem. V porovnání krajů nepřekvapí, že Praha je na čelních příčkách. Nicméně podíl výdajů na výzkum a vývoj na celkovém HDP byl v roce 2024 o něco vyšší v Jihomoravském kraji. Zde se podniky a instituce svými výdaji do vědy a výzkumu podílely 2,9 % na HDP, v Praze to bylo jen 2,8 % i přesto, že pracovišť výzkumu a vývoje je zde výrazně více (o 30 %). Výsledné hodnoty samozřejmě ovlivňuje i výše HDP v krajích. V Praze HDP zvyšuje nejen přítomnost nadnárodních společností, ale i vysoký podíl osob zde pracujících ze Středočeského kraje nebo vysoký počet podniků, které vykonávají činnosti s vysokou přidanou hodnotou.

Graf 2. Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2024

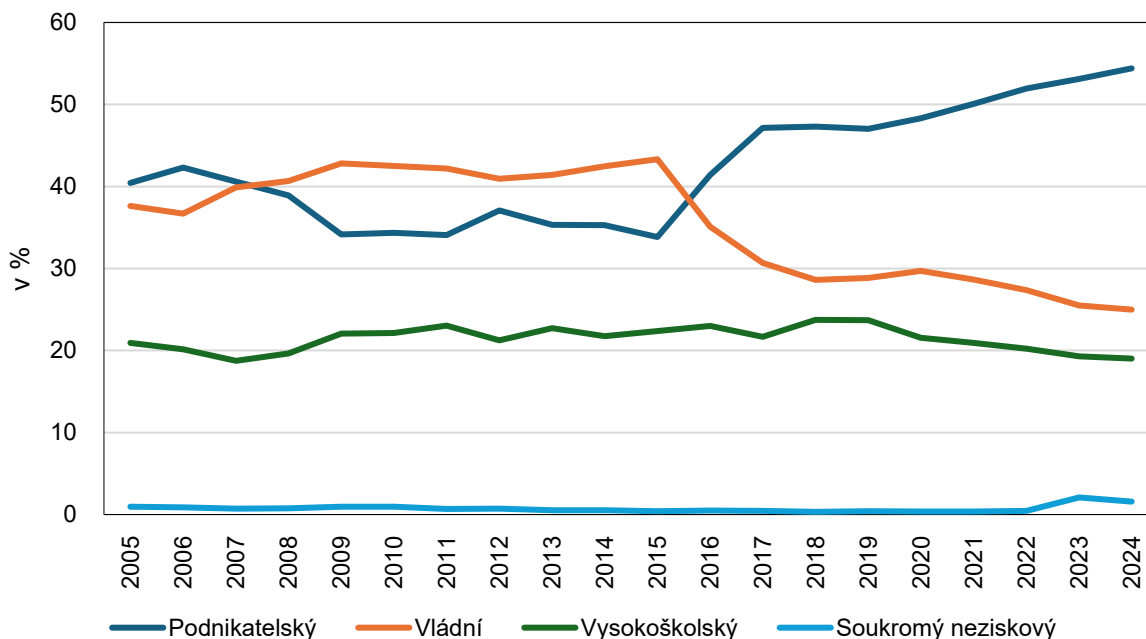
KOMENTÁŘ

Od roku 2005 se podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP v čase příliš nemění. V celém časovém období od roku 2005 se podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP pohyboval mezi 1,9 % v roce 2005 po 2,8 % v roce 2020, 2021 a 2024. V Česku byly výdaje na vědu a výzkum nejvyšší v období 2018 až 2022, to dosáhly na 1,9 % HDP. Nejnížší hodnoty dosáhly v roce 2005, kdy představovaly jen 1,2 % HDP. V roce 2024 byly výdaje na výzkum a vývoj v Česku na úrovni 1,8 % HDP.

Nadpoloviční podíl výdajů na výzkum a vývoj byl v roce 2024 v Praze realizován v podnikatelském sektoru (54 %), vládní sektor se podílel čtvrtinou (25 %) a vysokoškolský sektor téměř pětinou (19 %). Na soukromý neziskový sektor připadla necelá 2 % všech pražských výdajů na výzkum a vývoj. V porovnání s Českem měla Praha větší zastoupení výdajů ve vládním sektoru (o 10 p. b.) a nižší zastoupení výdajů v podnikatelském sektoru (také o 10 p. b.).

V roce 2005 bylo nejvíce výdajů na výzkum a vývoj v Praze realizováno v podnikatelském sektoru (40 %). Poté postupně ztrácel svoji první pozici v celkových výdajích, aby od roku 2016 posiloval své zastoupení až na 54 % v roce 2024. Opačným vývojem prošel vládní sektor. Z původního 38% podílu na celkových výdajích v Praze se jeho zastoupení zvýšilo, aby v roce 2018 kleslo na nejnižší hodnotu a v roce 2024 se dostalo na 25% zastoupení. Ve vysokoškolském sektoru bylo v období 2005 až 2024 realizováno od 19 % po 24 % všech výdajů na výzkum a vývoj. Nejvyšší zastoupení měl VŠ sektor v letech 2018-2019 (24 %), v současnosti se podílí jen 19 %. Minimální podíl prostředků byl dlouhodobě vynakládán v soukromém neziskovém sektoru. V časové řadě od roku 2005 dosáhl tento sektor nejnižší hodnoty (0,34 %) v roce 2018 a nejvyšší hodnoty (2,1 %) v roce 2023. V roce 2024 v něm bylo realizováno 1,6 % celkových výdajů na výzkum a vývoj.

Graf 3. Výdaje na výzkum a vývoj v Praze v letech 2005 až 2024 podle sektorů provádění

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v Česku v členění podle sektorů, kde byl výzkum prováděn, měl podobný vývoj jako v Praze. Podíl výdajů realizovaných v podnikatelském sektoru rostl, zastoupení výdajů realizovaných ve vládním sektoru mírně pokleslo a VŠ sektor se po přechodném navýšení v letech 2011 až 2015 dostal na hodnotu roku 2005 (19 %).

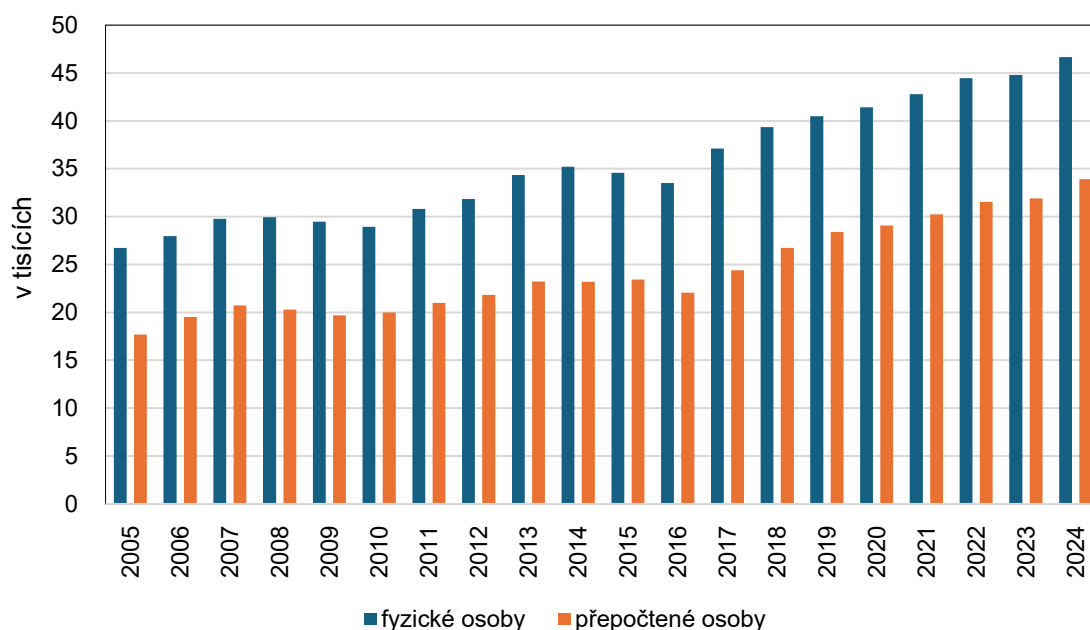
KOMENTÁŘ

Pracovníci ve výzkumu a vývoji

Na pracovníky ve výzkumu a vývoji můžeme pohlížet buď jako na fyzické osoby, nebo jako na přepočtené osoby. Počet pracovníků ve fyzických osobách vyjadřuje pracovníky v evidenčním počtu, přičemž někteří se mohou vědecko-výzkumným aktivitám věnovat na částečné úvazky. Ve vysokoškolském a vládním sektoru jsou osoby, které pracují ve více subjektech zároveň. Počet pracovníků v přepočtených osobách pak představuje počet osob, které se mu věnují plnou pracovní dobu. U akademických pracovníků se započítává jen ta část úvazku, kterou se věnují vědeckým aktivitám.

V roce 2024 pracovalo ve vědě a výzkumu 46 652 osob evidenčního počtu. Na úrovni 40 tisíc pracovníků a více se počet pracovníků výzkumu a vývoje drží od roku 2019. V roce 2005 bylo takových pracovníků v Praze 26 749. V celém období počet pracovníků mezi jednotlivými roky rostl, i když zde najdeme dvě výjimky. První je pokles pracovníků v letech 2009 až 2010 a druhou je pokles v letech 2015 až 2016. Oba poklesy se časově shodují s meziročním snížením výdajů na výzkum a vývoj.

Graf 4. Pracovníci ve výzkumu a vývoji v Praze v letech 2005 až 2024

Pracovníků ve výzkumu a vývoji, vyjádřených v přepočtených osobách bylo v Praze v roce 2024 o 27 % méně než pracovníků ve fyzických osobách. V roce 2024 bylo tedy v Praze 33 918 pracovníků ve výzkumu a vývoji věnujících se těmto činnostem plnou pracovní dobu. V roce 2005 to bylo 17 697 osob. Také v případě přepočtených osob se snížení výdajů na výzkum a vývoj projevilo ve snížení počtu pracovníků. V dalším textu se již věnujeme výhradně pracovníkům vyjádřeným v přepočtených osobách a hovoříme o nich jako o pracovnících ve výzkumu a vývoji nebo o pracovnících ve VaV na plný úvazek (plnou pracovní dobu).

V roce 2024 bylo v Praze 33 918 pracovníků věnujícím se výzkumu a vývoji plnou pracovní dobu. Z toho bylo 59 % výzkumných pracovníků, kteří se věnují přímo vědě a výzkumu, 31 % technických a odborných pracovníků a 11 % ostatních pracovníků. Výzkumní pracovníci jsou zaměstnáni přímo aktivitami, které vytváření nové znalosti, výrobky, procesy metody nebo systémy. Patří sem i Ph.D. studenti, pokud se VaV činností zabývají. Techničtí a odborní pracovníci jsou ti, kteří pomáhají výzkumným pracovníkům v odborné

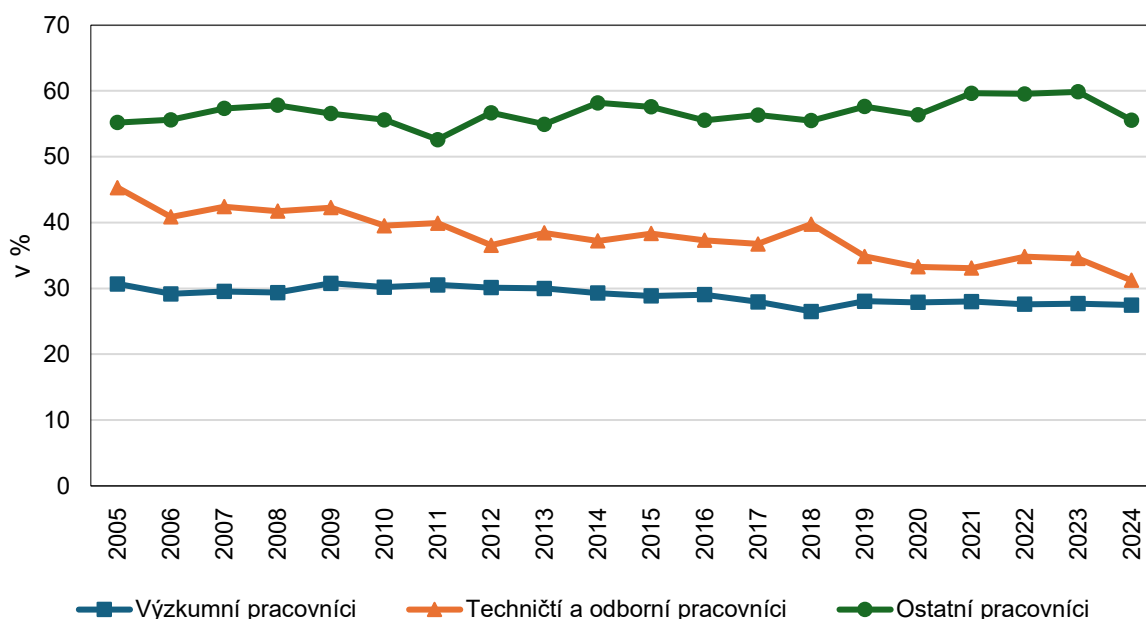
KOMENTÁŘ

oblasti. Provádějí technické, odborné, praktické a pomocné úkoly během výzkumu: Tyto úkoly mohou vykonávat i výzkumní asistenti a laboranti. Ostatní pracovníci vykonávají práce v dalších oblastech, patří sem i administrativní pracovníci nebo manažeři, kteří přímo obstarávají vědecko-výzkumné aktivity. Situace pracovníků výzkumu a vývoje v Česku se příliš neliší, je tu zanedbatelně nižší podíl výzkumných pracovníků a vyšší podíl ostatních pracovníků než v Praze.

Z celkového počtu pracovníků ve výzkumu a vývoji v Praze bylo 10 726 žen. Mezi pracovníky ve výzkumu a vývoji tak ženy zaujímaly 32% podíl. Větší zastoupení žen mezi pracovníky vědy a výzkumu bylo v Jihočeském, Ústeckém (oba 34 %) a Olomouckém kraji (33 %). V celém Česku byl podíl žen mezi pracovníky ve výzkumu a vývoji 29 %.

Od roku 2005 se v Česku podíl žen stále mírně snižuje: ze 33 % na 29 %. V kategorii výzkumných pracovníků i technických a odborných pracovníků se podíl žen snižoval, v kategorii ostatních pracovníků mírně narostl. V roce 2024 tak bylo mezi výzkumnými pracovníky 24 % žen, mezi technickými a odbornými pracovníky 28 % a mezi ostatními pracovníky 50 % žen.

Graf 5. Podíl žen mezi pracovníky výzkumu a vývoje v Praze v letech 2005 až 2024 (přepočtené osoby)

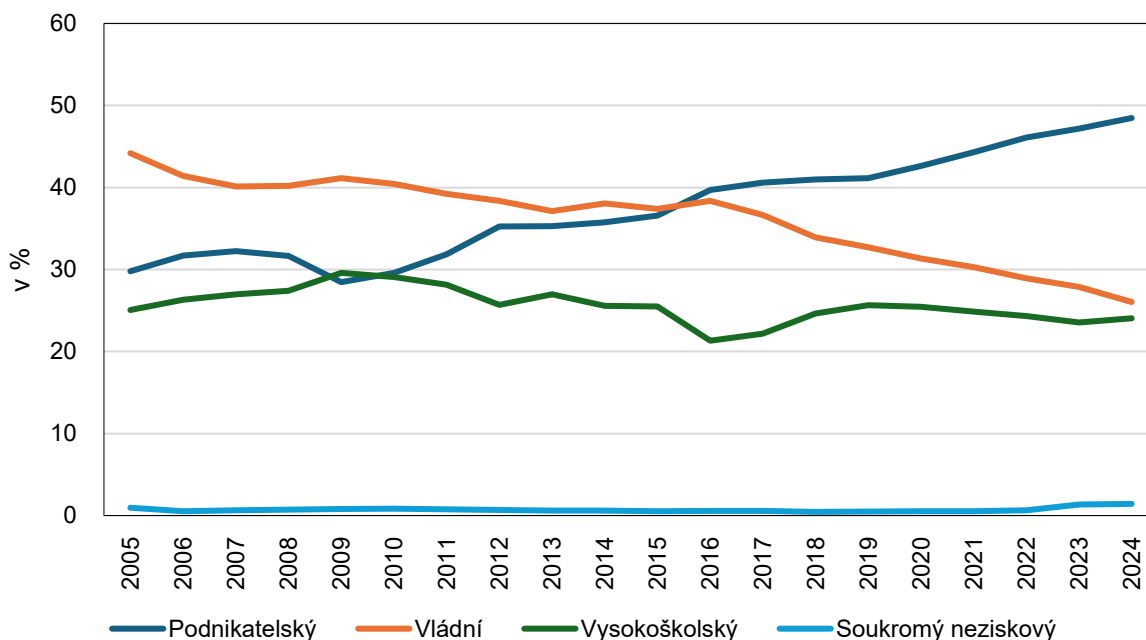
Podobný vývoj pozorujeme i v Praze. Od roku 2005 se podíl žen mezi pracovníky výzkumu a vývoje v Praze snížil jak celkově (z 38 % žen v roce 2005 na 32 % v roce 2024), tak i v rozdělení podle typu vykonávané činnosti. Nejvíce se snížilo zastoupení žen u technických a odborných pracovníků, a to na současných 31 %. Menší snížení postihlo výzkumné pracovníky, kdy podíl žen mezi výzkumnými pracovníky se v roce 2024 dostal na 27 %. V kategorii ostatních pracovníků byl vývoj nejednoznačný a podíl žen zde dosáhl na téměř 56 % v roce 2024. Nejvíce žen je tedy v Praze v roce 2024 mezi ostatními pracovníky vědy a výzkumu (56 %), a nejméně mezi výzkumnými pracovníky (27 %).

Z celkového počtu 33 918 pracovníků ve výzkumu a vývoji v Praze jich většina (16 435, 48 %) prováděla svůj výzkum v podnikatelském sektoru (16 435 přepočtených pracovníků). Zastoupení pracovníků, kteří prováděli výzkum ve vládním (8 839 osob, 26 %) a vysokoškolském sektoru (8 156 osob, 24 %) bylo obdobné. Soukromý

KOMENTÁŘ

neziskový sektor měl v roce 2024 pouze necelých 500 pracovníků (1,4 %). Od roku 2005 nastaly v Praze ve složení pracovníků podle sektoru, ve kterém svůj výzkum provádějí, výrazné posuny. Snížilo se výrazně zastoupení pracovníků ve výzkumu a vývoji, kteří provádějí své aktivity ve vládním sektoru (ze 44 na 26 %) a naopak se zvýšil podíl pracovníků v podnikatelském sektoru (z 30 % na 48 %). To kopíruje do jisté míry i výdaje na výzkum a vývoj, kde došlo k podobnému trendu. Výzkumu a vývoji ve vysokoškolském sektoru se v letech 2005 až 2024 věnovalo 20 až 30 % všech pražských pracovníků výzkumu a vývoje. Podíly jsou v čase proměnlivé bez výrazného trendu. Stabilní se zdá být soukromý neziskový sektor, který se dlouhodobě podílí na počtu pracovníků minimálně (1 %).

Graf 6. Pracovníci ve výzkumu a vývoji (přepočtené osoby) v Praze v letech 2005 až 2024 podle sektorů provádění

Mezi pražskými pracovníky ve výzkumu a vývoji, kteří prováděli vědecko-výzkumné a návazné činnosti v podnikatelském sektoru, bylo v roce 2024 celkem 21 % žen. Byla to nejnižší hodnota v rámci sektorů provádění. Naopak nejvyšší zastoupení žen bylo v sektoru vládním, kde ženy tvořily 49 % pracovníků. Mezi pracovníky působícími ve vysokoškolském sektoru, bylo žen 35 % a méně (29 %) žen bylo v soukromém neziskovém sektoru. V podnikatelském sektoru byl podíl žen mezi pracovníky v období 2005-2024 stabilní, ve vládním sektoru velmi mírně rostl. Naopak ve vysokoškolském sektoru podíl žen mírně poklesl.

*Další údaje najdete v **sadě tabulek** pod tímto textem.*

Podrobné vysvětlení metodiky je k dispozici [zde](#).

Kontakt:

Mgr. Jana Podhorská

Oddělení informačních služeb Krajské správy ČSÚ v hl. m. Praze

Tel.: 737 280 502

E-mail: jana.podhorska@csu.gov.cz